powerlessness); decreased sensitivity to other people (display of indifference, callousness, heartlessness, rudeness); diminution of their achievements (loss of meaning and desire to make personal efforts), intention to return the child. It is emphasized that the likelihood of burnout is higher if problems in the child-parent relationship are compounded by problems at work, conflicts between spouses, and loss of meaningful relationships. The signs of emotional burn-out of the substitute parents are as follows: a decrease in the enthusiasm with which the child's admission to the family began; increased sense of responsibility for the upbringing of children; irritability, nervousness, anxiety, constant fatigue; justification instead of decisions; distance from children, feeling bored when near children; feeling of desolation, insults; anger, suspicion; feeling frustrated; bleak life prospects (especially in relation to children).

Stages of burnout syndrome are characterized: withstanding, not withstanding personal deformities. The stages of deployment of the burnout process in substitute parents have been identified and characterized: preventive; decrease in level of own participation; occurrence of destructive reactions and behavior; occurrence of psychosomatic reactions; disappointment. The effectiveness of learning positive thinking skills and the ability to relax and self-regulate, has been emphasized.

Keywords: *burnoutsyndrome, emotional burnout, stepparents, parents-educators of family-type orphanages.*

УДК 159.922.8

Н.О. Кордунова, Н.С. Дмитріюк

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Н.О. Кордунова, Н.С. Дмитріюк. Психологічні особливості становлення професійної компетентності студентів у процесі фахової підготовки*. У статті представлено аналіз наукових підходів до визначення змісту, структури і функцій професійної компетентності. Розглянуто різні підходи на розуміння її сутності та тих складових, які утворюють її якісне наповнення. Підкреслено, що професійна компетентність фахівця є інтегрованим, комплексним явищем, яке поєднує знання, уміння та навички, здібності особистості, показники загальної культури, вміння виконувати професійні обов'язки. Вона є результатом підготовленості фахівця, якісною характеристикою володіння професійною діяльністю і передбачає усвідомлене прагнення особистості до даної діяльності. Подано результати емпіричного дослідження психологічних особливостей професійної компетентності в структурі особистості студента. Наводяться результати дослідження особливостей їх прояву. Підтверджується думка про те, що професійна компетентність є важливим критерієм якості фахової підготовки студента і грунтується на взаємодії особистісних і професійних якостей, що визначають їх спрямованість та ставлення до майбутньої діяльності. Розкрито можливості її формування в умовах фахової підготовки. Отримані дані*

порушують важливу проблему вивчення ролі професійної компетентності в процесі фахової підготовки майбутніх учителів, що є актуальним для досліджень в галузі психології особистості.

Ключові слова: *компетенція, компетентність, професійна компетентність,студент,фахова підготовка.*

Н.О. Кордунова, Н.С. Дмитриюк. Психологические особенности становления профессиональной компетентности студентов в процессе профессиональной подготовки. *В статье представлен анализ научных подходов определения сущности профессиональной компетентности. Раскрыты разные подходы понимания сущности, структуры и тех составляющих, которые составляют ее качественное наполнение. Подчеркнуто, что профессиональная компетентность профессионала является интегрированым, комплексным явлением, которое объединяет знание, умение и навыки, способности личности, показатели общей культуры, умение выполнять профессиональные обязаности. Она есть результатом подготовленности профессионала, качественной характеристикой владения профессиональной деятельностью и предусматривает сознательное желание личности к данной деятельности. Поданы результаты эмпирического исследования психологических особенностей профессиональной компетентности в структуре личности студента. Наведены результаты исследования особенностей их проявления. Подтверждено мнение о том, что профессиональная компетентность является важным критерием качества профессиональной подготовки студента и базируется на взамодействии личностных и профессиональных качеств, которые определяют их стремление и отношение к будущей деятельности. Раскрыто возможности ее формирование в условиях профессиональной подготовки. Полученные данные поднимают важную проблему подготовки будущих учителей, что актуально для исследования в области психологии личности.*

Ключевые слова: *компетенция, компетентность, профессиональная компетентность, студент, профессиональная подготовка.*

Постановка проблеми. У зв'язку зі значними інноваційними перетвореннями в системі освіти особливу значущість набуває професійна компетентність, вона є однією з важливих характеристик становлення особистості в період фахової підготовки.

Дослідженню професійної компетентності особистості як важливого психологічного конструкта особистості належить одне з провідних місць у психологічній науці. У сучасних умовах майбутній фахівець повинен бути готовим до будь-яких змін, вміти швидко і ефективно адаптуватися до нових умов, проявляти прагнення бути професіоналом, постійно оновлювати свої знання та вміння, прагнути до саморозвитку, проявляти толерантність до невизначеності, бути готовим до ризику, тобто бути професійно компетентним.

Проблема вивчення професійної компетентності майбутнього фахівця в сучасних умовах є актуальною у зв'язку із зростаючими вимогами

до формування активної творчої особистості вчителя, здатного знайти своє місце у професійному житті. Тому важливого значення набуває питання формування та розвитку професійної компетентності майбутнього фахівця, який буде відповідати на сучасні освітні запити під час здобуття ним вищої освіти, а також проблемі пошуку психологічних чинників у структурі професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання професійної компетентності стали предметом дослідження (Л. Анциферової, Ю. Варданяна, Л. Виготського, Д. Ельконіна, Е. Зеєра, С. Іванова, Л. Карпової, Н. Кузьміної, О. Леонтьєва, А. Маркової, Л. Мітіної, М. Міда, О. Овчарука, Л. Петровської, П. Сорокіної, Ю. Татур, У. Уоллер, А. Хуторського, К. Юнга та ін.). Окремі аспекти компетентнісного підходу в професійній освіті досліджують українські вчені: Н. Баловсяк, І. Бех, Д. Гришин, О. Дубасенюк, О. Лебедєв, Н. Ничкало, Н. Чепелєва, Т. Яценко та ін.

У контексті професійної діяльності вчителя як компетентного фахівця, який відповідає сучасним вимогам освітньої діяльності (В. Г. Андросюк, В. І. Барко, М. Г. Братасюк, В. П. Казміренко, С. Д. Максименко, О. Є. Маноха, В. С. Медведєв, О. М. Морозов, В. В. Рибалка, В. О. Татенко, О. В. Тімченко).

Проблеми професіоналізму та професійної компетентності (Л.П. Алексєєва, М. П. Васильєва, Є. О. Климов, А. К. Маркова, Л. А. Петровська, В. А. Пономаренко, Л. П. Пуховська, С. О. Сисоєва та ін.).

Аналіз наукових джерел дає змогу стверджувати про важливість проблеми формування та розвитку професійної компетентності майбутнього фахівця.

Мета статті здійснити психолого-педагогічний аналіз становлення професійної компетентності студентів у процесі фахової підготовки.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. У сучасній психології особливої актуальності набуває дослідження питання щодо розуміння поняття "професійна компетентність". Теоретичний аналіз засвідчує, що зміст професійної компетентності прямо пов'язаний з поняттями "компетенція", "компетентність". Різні підходи до обґрунтування категорій "компетенція" та "компетентність" проаналізовано в працях сучасних вчених.

Так, дослідник П. Сікорський, стверджує, що компетенція – це сукупність знань, умінь, навичок, набутого досвіду, розвинутих здібностей і сформованих ціннісних орієнтацій, а компетентність – це набуті особистістю компетенції. Компетентність – це така сукупність властивостей особистості, яка характеризується засвоєними нею знаннями, сформованими вміннями і навичками, набутим практичним досвідом і ціннісними орієнтаціями. Вчений також зазначає, що залежно від виду (життєва, загально-

освітня чи професійна компетентність тощо) наведене визначення необхідно конкретизувати [7].

Слушною є думка С. Лейко, який пов?язує поняття "компетентність" з поняттям "компетенція". Так, компетенція є певним заздалегідь визначеним набором знань, умінь, навичок, а компетентність – якісною характеристикою їх засвоєння, що проявляється у процесі практичної діяльності. Автор звертає увагу на те, що під компетенцією слід розуміти певну сферу, коло діяльності, наперед визначену систему питань, щодо яких особистість повинна бути добре обізнана, тобто володіти певним набором знань, умінь, навичок і власного до них ставлення. Компетентність – якість особистості, її певне надбання, що ґрунтується на знаннях, досвіді, моральних засадах і проявляється в критичний момент за рахунок уміння знаходити зв'язок між ситуацією та знаннями, у прийнятті иадекватних рішень нагальної проблеми [3].

Наведені тлумачення пояснюють відмінність між поняттями "компетенція" і "компетентність", визначаючи компетенцію як еталон ефективної діяльності у певній предметній галузі, а компетентність – як рівень опанування працівником компетенцій.

Термін "професійна компетентність" складається з двох категорій – "професія" і "компетентність". Професія (від лат. professio – офіційно вказане заняття) – вид трудової діяльності людини, яка володіє комплексом теоретичних знань і практичних навичок, набутих у результаті спеціальної підготовки й досвіду роботи.

За даними досліджень вчених, "професійна компетентність" – це готовність і здатність цілеспрямовано діяти відповідно до вимог, методично організовано і самостійно вирішувати завдання і проблеми, а також оцінювати результати власної діяльності; встановлений формальними кваліфікаційними вимогами, сформований суспільною практикою обсяг знань і вмінь, потрібний для успішного виконання суб'єктом суспільно значущих завдань. Інакше кажучи, це пов'язані з предметом праці навички, відповідні методи і технічні прийоми, властиві різноманітним галузям діяльності. Професійні якості і різні види компетентності, що входять до структури професійної компетентності та органічно в ній поєднуються, становлять основу особистісно-професійного зростання фахівців та їхнього професійного успіху.

Цікавими є підходи Л.М. Мітіної до сутності наукової дефініції "професійна компетентність". Вона стверджує, що професійна компетентність повинна охоплювати знання, уміння, навички, а також способи і прийоми їх реалізації в діяльності, спілкуванні, розвитку (саморозвитку) особистості [6].

Дослідник О.М. Алексюк розглядає професійну компетентність як володіння знаннями, уміннями, нормативами, необхідними для виконання

професійних обов'язків, психологічними якостями, а також як реальну професійну діяльність відповідно до еталонів і норм [2].

О. Малихін професійну компетентність визначає як якісну характеристику рівня оволодіння особистістю своєю професійною діяльністю й передбачає: усвідомлення своїх спонукань до даної діяльності, потреб та інтересів; прагнень і ціннісних орієнтацій; мотивів діяльності й уявлень про свої соціальні ролі; оцінку своїх особистісних властивостей і якостей як майбутнього фахівця – професійних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей [5].

У своїх дослідженнях А. Хуторський професійну компетентність розглядає як сукупність ключових, базових і спеціальних компетентностей. Автор вважає, що ключові компетентності – це компетентності, які необхідні для будь-якої професійної діяльності, пов'язані з успіхом особистості. Базові компетентності відображають специфіку педагогічної діяльності в межах вимог до системи освіти. Спеціальні компетентності, на думку вченого, відображають специфіку конкретної предметної й надпредметної сфери професійної діяльності [8].

Вчені К. Абульханова-Славська, А. Маркова, визначають професійну компетентність як певний психічний стан, що дозволяє діяти самостійно й відповідально, як володіння людиною уміннями виконувати визначені професійні функції; як професійну готовність та здатність суб'єкта праці до виконання задач і обов'язків щоденної діяльності; як наявність спеціальної освіти, глибокої загальної й спеціальної ерудиції, постійне підвищення власної науково-професійної підготовки [1; 4].

Всі ці підходи знаходяться у взаємозв'язку один з одним і взаємодоповнюють один одного. Однак, кожний із названих підходів не вичерпує наукового аналізу проблеми професійної компетентності повністю.

На наш погляд, поняття "професійна компетентність" являє собою сукупність знань, вмінь, навичок, способів діяльності, професійно важливих психологічних якостей, необхідних фахівцю для здійснення ефективної професійної діяльності. Вона є результатом підготовленості фахівця, якісною характеристикою володіння професійною діяльністю і передбачає усвідомлене прагнення особистості до даної діяльності.

Для з'ясування психологічних чинників у структурі професійної компетентності майбутнього фахівця нами було здійснене емпіричне дослідження. Вибірку склали студенти факультету психології та соціології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки в кількості 80 осіб.

На нашу думку, професійну компетентність фахівця найповніше характеризують такі компоненти: ціннісно-смисловий, мотиваційний, емоційно-вольовий, змістовий, функціональний, рефлексивний та поведінковий. Саме ці компоненти ми обрали для нашого дослідження.

Основою дослідження стала діагностика студентів за методиками:

"Опитувальник термінальних цінностей (ОТеЦ)" І. Сеніна; "Тест смисложиттєвих орієнтацій (СЖО)" Д. Леонтьєва; "Методика діагностики навчальної мотивації студентів" А. Реана, В. Якуніна; опитувальник "Стиль саморегуляції поведінки" В. Моросанової; методика "Виміру емоційно-вольових якостей" Тейлора, Айзенка; методика "Стилі поведінки у конфліктних ситуаціях" К. Томаса.

Аналіз значущих цінностей за методикою "Опитувальник термінальних цінностей" (ОТеЦ) зазначив значущість термінальних цінностей та сфер життєдіяльності досліджуваних студентів. Нами виділені такі цінності: власний престиж, матеріальна забезпеченість, креативність, активні соціальні контакти, саморозвиток, досягнення, духовне життя та сфери життєдіяльності: навчання та освіта, сімейне життя, суспільне життя.

Таблиця 1

Рейтинг професійно значущих цінностей

№	Назва сфери	Середнє значення показника
1	Освіченість	9,58
2	Відповідальність	9,15
3	Цікава робота	9,28
4	Пізнання	8,09
5	Активне діяльне життя	9,41
6	Терпимість	9,25
7	Раціоналізм	9,08
8	Чуйність	9,96
9	Творчість	9,47
10	Суспільне визнання	9,32
11	Щастя інших	3,69

Отримані дані засвідчили, що досліджувані сфери мають важливе значення у життєдіяльності студентів з першого курсу навчання у закладі вищої освіти. Професійна сфера для більшості студентів є також привабливою, оскільки їх турбує майбутнє професійне життя. Також спостерігається тенденція прагнення студентів до завойовування авторитету, визнання, підтримки власного престижу. У досліджуваних студентів спостерігається інтерес до суспільного життя. Це можна пояснити тим, що з перших курсів студенти прагнуть знайти своє місце в колективі, зайняти визначену позицію в групі, розширити коло своїх знайомств.

Для розкриття змісту життєвих настанов особистості був використаний опитувальник Д. О. Леонтьєва "Смисложиттєві орієнтації".

Таблиця 2

Розподіл досліджуваних студентів за рівнями смисложиттєвих орієнтацій (у %)

Шкали	Показники за шкалами														
	Високий					Середній					Низький				
	1к	2к	3к	4к	5к	1к	2к	3к	4к	5к	1к	2к	3к	4к	5к
Цілі життя	40,8	39,1	25,1	18,9	20,5	39,4	36,5	48,1	58,4	56,5	19,8	24,4	26, 8	19,9	21,1
Процес життя	29,6	35,2	19,5	15,9	26,6	55,4	53,4	52,3	53,5	56,5	16,0	11,4	29,2	20,6	6,9
Результат життя	29,1	26,8	19,8	20,5	18,9	56,3	54,3	61,3	67,7	66,1	14,6	18,9	11,9	21,9	15,0
Локус контролю – Я	20,0	32,3	23,1	26, 4	20,5	65,0	58,2	66,2	62,0	55,7	15,0	9,5	11,7	14,6	13,8
Локус контролю – життя	19,6	36,5	21,9	18,9	24,8	61,7	54,8	59,5	60,5	58,7	17,7	14,8	18,6	20,6	18,5
Осмис леність життя	15,5	20,6	18,9	15,9	29,1	66,1	67,6	57,1	64,8	56,2	18,4	11,8	25,0	19,3	14,7

Отримані результати показали, що для студентів 1-2 курсів характерною є перевага середнього рівня за шкалами "Процес", "Результат", "Локус контролю – Я", "Локус контролю – життя", "Осмисленість життя", окрім "Цілі життя". Більшість студентів третього курсу мають середній рівень за шкалами "Осмисленість життя", "Цілі життя", "Процес життя", "Результат життя", "Локус контролю – Я". У більшості студентів 4-5 курсів визначено також переваги середнього рівня за шкалами ""Осмисленість життя", "Цілі життя", "Процес життя", "Результат життя", "Локус контролю – Я" та "Локус контролю – життя". Отже, результати засвідчили, що у студентів першого, другого та третього курсів при певному рівні осмисленості життя існує проблема наявності цілі в житті, а також відчувається невіра у власні сили, щодо контролю власного життя. На четвертому і п'ятому курсах показник осмисленості життя значно зростає, що свідчить про усвідомленість орієнтації на майбутнє на цьому етапі життя, відповідальність за себе і свої дії.

Вивчення особливостей саморегуляції досліджуваних студентів на різних етапах професійної підготовки здійснювалося за "Методикою свідомої саморегуляції" В. Моросанової.

Отримані результати засвідчили про певні відмінності у розвитку смислової саморегуляції. Це виявляється в узгодженості змістових та операційних компонентів регулятивної системи. Найбільш сформованою ре-

гулятивною властивістю є "Гнучкість", яка найбільш пов?язана зі змістовними особливостями особистості та дозволяє враховувати значущі умови та гнучко визначати тактику поведінки, можливість швидко включатись у виконання діяльності. Отже, можна припустити, що для досліджуваних в цілому властивий гнучкий стиль саморегуляції.

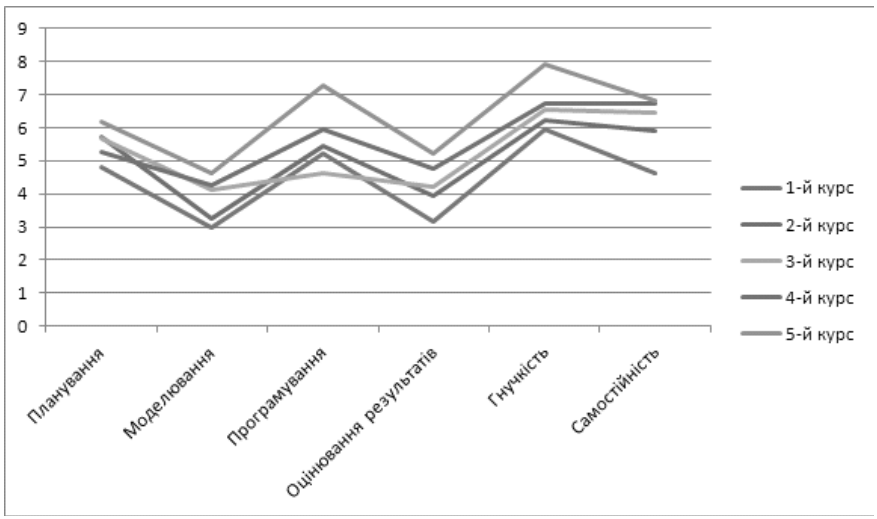

Рис. 1. Профіль особистісної саморегуляції досліджуваних

"Методика навчальної мотивації студентів" А. А. Реана, В. А. Якуніна дала можливість виявити домінуючі мотиви навчальної діяльності студентів та ступінь їх ієрархічності.

Таблиця 3

Середні показники рівня мотивації досліджуваних

№ з/п	Види мотивів	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	5 курс
1	Комунікативні	2,57	3,56	4,56	5,56	6,26
2	Мотиви уникнення	3,55	3,66	4,06	4,07	5,34
3	Мотиви престижу	2,45	3,64	3,75	6,66	7,56
4	Професійні мотиви	3,33	3,56	4,73	7,55	8,27
5	Мотиви творчої самореалізації	1,56	2,89	3,45	5,76	6,78
6	Навчально-пізнавальні мотиви	2,21	3,33	3,55	4,43	6,56
7	Соціальні мотиви	1,45	2,69	3,67	6, 82	7,76

Результати підтверджують нашу думку про те, що переважаючу роль відіграють професійні мотиви. Отримані дані відповідають середньому рівню. Це означає, що на даний час у студентів першого і другого курсів ще не вибудувана основна стратегія досягнення поставленої мети. Студенти третього, четвертого та п'ятого курсів демонструють сформованість позитивної мотивації на процес досягнення мети, тобто на здійснення навчально-професійної діяльності, однак, є суперечність між необхідністю реалізації діяльності та несформованістю способів для її реалізації. Можна стверджувати, що без певної мотивації студент не може досягти успіху у навчанні. Для когось є досягнення професійних якостей у навчанні, мати високий статус у колективі, а для інших є комунікативні потреби, престиж майбутньої професії, суспільне визнання по закінченню навчання.

За методикою "Вимір емоційно-вольових якостей" (Дж.Тейлор, Айзенк, Роонг, обробка Кондратьєвої) ми розглянули особливості прояву емоційно-вольової сфери досліджуваних студентів як складової професійної компетентності.

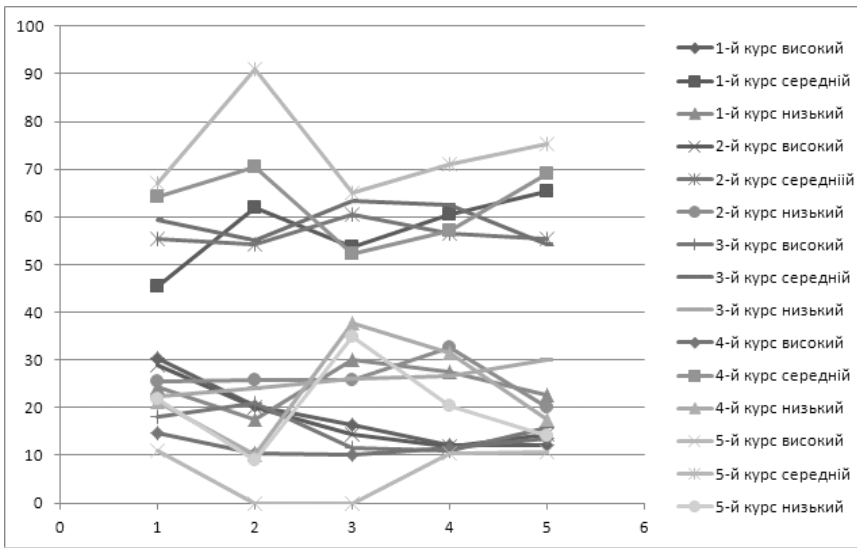

Рис. 2. Динаміка показників емоційно-вольових якостей досліджуваних

Отримані результати показали певну закономірність у вираженні показників тривожності, імпульсивності, догматизму, зовнішнього локусу контролю та соціальної бажаності.

У досліджуваних студентів яскраво виражені показники усіх шкал, зокрема спостерігається динаміка збільшення шкали тривожності за роки навчання. Імпульсивність нерівномірно проявляється протягом навчання у вузі. Показники шкал зовнішнього локусу контролю та соціальної бажаності, досить інтенсивно проявляються у студентів четвертого та п?ятого курсів. Як бачимо, студенти усіх курсів ще не вміють стримувати свої емоції та регулювати своє ставлення до системи власних дій, завдань та засобів їх досягнення.

На нашу думку, отримані результати потребують корекції з метою вироблення у студентів умінь оптимального спрямування емоцій.

Для більш ретельного вивчення готовності студентів до виконання професійної діяльності та формування професійної компетентності нами був використаний опитувальник К. Томаса "Стилі поведінки у конфліктних ситуаціях міжособистісної взаємодії".

Таблиця 4

Результати дослідження стилів поведінки (%)

Типи поведінки	Рівень вираженості стилю поведінки														
	низький					середній					високий				
	1к	2к	3к	4к	5к	1к	2к	3к	4к	5к	1к	2к	3к	4к	5к
Пристосування	45,8	42,5	39,5	36,0	30,5	37,5	34,6	30,5	21,5	29,0	16,7	22,9	29,0	42,5	40,5
Уникнення	20,8	19,1	18,9	17,1	15,5	66,7	65,9	57,1	50,2	46,2	12,5	36,0	23,0	32,7	38,3
Компроміс	16,6	16,9	17,5	15,0	12,1	62,5	60,0	53,5	55,5	57,2	20,9	23,1	29,0	31,5	50,7
Співпраця	16,8	17,0	16,1	17,5	10,2	66,5	63,5	64,8	66,6	65,1	16,7	19,5	19,1	18,9	24,7
Суперництво	29,2	27,1	25,9	22,1	20,4	62,5	61,0	54,5	51,3	46,3	8,3	12,8	26,6	23,4	33,3

Результати показали певну закономірність у проявах показників пристосування, уникнення, компромісу, співпраці, суперництва. Аналіз засвідчив, що у конфліктних ситуаціях студенти обирають стиль поведінки – компроміс, співробітництво, а найрідше – поступливість.

Отже, переважна кількість студентів схильна до компромісу і співробітництва, і ми вважаємо, що це добре, оскільки ці стилі з усіх представлених є найгуманнішими та найраціональнішими способами виходу із конфлікту. Пристосування і ухилення обирають студенти із низькою самооцінкою, які не мають бажання логічно виходити із конфлікту або насильно перетягувати опонента на свій бік.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, представлений матеріал дає змогу зробити висновки, що проблема становлення професійної компетентності є надзвичайно актуальною. Сучасні студенти орієнтовані переважно на норми суспільства, володіють особистіс-

ними характеристиками, які, на наш погляд, служать показником становлення професійної компетентності.

Подальшого наукового пошуку потребує вивчення динаміки змін професійної компетентності студентів різних спеціальностей.

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К. А. Жизненные перспективы личности. Психология и образ жизни личности. Москва: Знание, 1987. С. 12-21.

2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів. Київ: Либідь, 1999. 560 с.

3. Волкова Н. П. Педагогіка: посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Либідь, 2013. С. 128-135.

4. Маркова А. К. Основы профессионализма. Москва: Знание, 1996. 456 с.

5. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект: монографія. Кривий Ріг, 2009. 2009. 307 с.

6. Митина Л. М. Психологическое сопровождение выбора профессии: науч.-метод. пособие. Москва: Флинта, 2003. 184 с.

7. Сікорський П. І. До проблеми формулювання понять "компетентність" і "компетенція". Педагогіка і психологія професійної освіти. 2014. № 6. С. 7-15.

8. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированой парадигмы. Народное образование. 2003. № 2. С. 58-64.

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Abulhanova-Slavskaya K. A. Zhiznennye perspektivy lichnosti / K. A. Abulhanova-Slavskaya // Psihologiya i obraz zhizni lichnosti. Moskva: Znanie, 1987. S. 12-21.

2. Aleksyuk A. M. Pedagogika vishoyi osviti ukrayini: Istoriya. Teoriya: pidruchnik dlya studentiv, aspirantiv ta molodih vikladachiv / A. M. Aleksyuk. Kyiv: Lebid, 1999. 560 s.

3. Volkova N. P. Pedagogika: posibnik dlya studentiv vishih navchalnih zakladiv / N. P. Volkova. S. V. Lejko, Ponyattya "kompetenciya" ta "kompetentnist": teoretichnij analiz Pedagogichnij proces: teoriya i praktika. 2013. № 4. S. 128-135.

4. Markova A. K. Osnovy professionalizma. Moskva: Znanie, 1996. 456 s.

5. Malihin O. V. Organizaciya samostijnoyi navchalnoyi diyalnosti studentiv vishih pedagogichnih navchalnih zakladiv: teoretiko-metodologichnij aspekt: monografiya. Krivij Rig, 2009. 2009. 307 s.

6. Mitina L. M. Psihologicheskoe soprovozhdenie vybora professii: nauch-metod. Posobie . Moskva: Flinta, 2003. 184 s.

7. Sikorskij, P. I. Do problemi formulyuvannya ponyat "kompetentnist" i "kompetenciya". Pedagogika i psihologiya profesijnoyi osviti. 2014. № 6. S. 7-5.

8. Hutorskoj A. V. Klyuchevye kompetencii kak komponent lichnostno-orientirovanoj paradigmy. Narodnoe obrazovanie. 2003. № 2. S. 58- 64.

N.O. Kordunova, N.S. Dmitriuk.Psychological peculiarities of students' professional competence development in the process of professional preparation. *The article presents the analysis of scientific approaches to determining the content, structure and functions of professional competence. Different approaches to understanding its essence and those components that form its qualitative filling are considered. It is emphasized that the professional competence of a specialist is an integrated, integrated phenomenon that combines knowledge, skills, personality abilities, indicators of general culture, ability to perform professional duties. It is the result of a specialist's preparedness, a qualitative characteristic of owning a professional activity, and implies a conscious desire of the individual for this activity. The results of empirical research of psychological peculiarities of professional competence in the structure of student personality are presented. Results of research of features of their manifestation are resulted. The idea that professional competence is an important criterion for the quality of a student's professional training is confirmed, and is based on the interaction of personal and professional qualities that determine their orientation and attitude towards future activity. Possibilities of its formation in the conditions of professional training are spread out. The findings raise the important problem of examining the role of professional competence in the process of professional training of future teachers, which is relevant for research in the field of personality psychology.*

Keywords: *competence, competence, professional competence, student, professional training.*

УДК 17.032.1; 338.2 – 053.81

О.В. Лавренко

ORCID ID: 0000-0002-9943-9536

ЕКОНОМІЧНА АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН

О.В. Лавренко. Економічна активність молоді України в умовах суспільних змін. *У статті представлено аспекти становлення і розвитку економічної активності молоді в процесі цілеспрямованої економічної соціалізації на різних вікових етапах. Економічна активність розглядається як здатність особистості робити суспільно значущі перетворення в суспільстві на основі освоєння багатств матеріальної і духовної культури. Вона також проявляється у творчості, вольових актах, спілкуванні. Її інтегральною характеристикою є активна життєва позиція особистості. По-*